

NAGLĘDAĆ (25) *vb impf*

W inf: naględać (4), *RejKup*, *BielKron*, *RejZwierc* (2). *W pozostałych formach:* nagląd-.

Oba a jasne.

inf naględać (3). ◇ *praes 1 sg* naglądām (3) *Mącz* (2), *Calep*, naględām (1) *RejKup*. ◇ *2 sg* naglądās (1). ◇ *3 sg* naglądā (2). ◇ *3 pl* naglądają (2). ◇ *praet 3 sg* [*m* naglądāł.] *f* naglądała (3). ◇ *3 pl m pers* naglądali (1). *m an* [*wilcy*] naglądali (1). ◇ *fut 1 sg m* będzie naglądāł (1). ◇ *imp 3 pl* niech naglądają (1). ◇ *part praes act* naglądając (6).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Zaględać; inspectare Calep, Cn; aspectare PolAnt; respicere Vulg; inspicere, introspicere Cn (16):* *Inspecto – Vftawnie nagliadām. Calep 544b.*

naględać do czego (3): *BierEz P2v*; A dzyerząc fwoy herb w ręku łobie rokołszuie. Kołyśze łobie głową y tām y łam fiedząc/ Do herbu nágłądaiąc *RejWiz 167*; Poddála fie włytká Hłzspánia Krześciánłkiey wierze/ y nie śmieią obrzezańcy dálej do Hłzspániey nágłędác. *BielKron 279*.

naględać w co (4): Góspodarz przydzie bákaiąc/ W koźde iáłli nágłądaiąc *BierEz R3, O2v; Leop Eccli 21/26*; Ale Pan zámordował z ludu Betłámes/ przeto iż nágłądáli w Skrzynię Pánłką *BibRadz 1.Reg 6/19*; [Táki ogień łkąd pali łkály twárdoziemne/ Zgádnąc myślił Philozoph y łkry nieodmienne. Co dzień w piekło nágłądál coby wzda^m gorzało *BielawMyśl Ev*].

naględać dokąd (1): *Magdalena [...]* wrociwłły fie do grobu/ gorzko plakala/ powtoré ij potrzeć tam naglądala *OpecŻyw 165*.

naględać czym [= którędy] (3): Ośieł gdy fie był rozbolał/ Słynąc było iż vmrzeć chciał: Wilcy ze pły nágchadzáli/ Dziurámi do domu nágłądáli. *BierEz P2v, O2v*; Szalony oknem będzie nágłądál w dom [*Stultus a fenestra respiciet in domum*]/ ále mąż náucony przed domem łthánie. *Leop Eccli 21/26*.

W przen (6) :

naględać w co (1): wdaiem fie łami w niebėpieczeńłtwo w łjch [*kacermistrzów*] łieći y łamołowki nágłądaiąc. *SkarŻyw 59*.

Zwroty: »do cudzego, do cudzych mieszkow naględać« = *kraść* (1:1): *Manticulor, Krádnę*. Do cudzych miełzkow nágładam. *Mącz 208d*; Lepiey ábyś doźrzał łwego/ Niż nágładałz do cudzego. *RejZwierc [233]*.

»do garnca [*czyjego*] naględać« (1): mułiał nie ták z blłłká łrogi nieprzyiaciel twoy/ o którym było łedno iáko w bálłniach łłychác/ do gárcná twego nágłędác. *RejZwierc 188*.

»w kofel, [*we zban*] naględać« (1): Bo będzie drugi wolał gdzie w cieniu pod dębem leżeć/ albo w kofel nágłędác/ niźliby fie tym co łełł iemu potrzebnego albo pożythecznego páráć miał. *RejZwierc 113*; [Prawdác łełł iż Bog pomaga Ale temu kto go żáda A themuć fie niechce żędác Ktory we zban zwykł nágłędác *KorczRozm A4*].

Przen: Szpiegować [do czego] (2) : *OrzQuin Y3v*; zrad tureckich zewłząd pełno/ y iuż tu do Polłki włzyłłtek nágłáda y żadna go rzecz niezátrzymá *OrzJan 89*.

naględać przez co [= którędy] (1): Turek Bábilónłłki Król/ z Węgier do Polłki przez Bėłchkit nágłáda/ Wołochy y Tátáry ná nas pogotowiu má *OrzQuin Y3v*.

2. Spoglądać, kierować wzrok w jakimś kierunku, obserwować (6) : Podzmy przed fię nągładaiącz chociay tak íprzełaią *RejJóz* M.

naględać k(u) czemu (2): [*liszka*] Czeńto ku lwowi nągładálá/ Ni ocz go ípytác nie śmiálá. *BierEz* Q2; A tak tu kniemu [*żółtarzowi*] nągłędam Dziurkami przes plot zagladam. *RejKup* d7.

W przen (3) :

naględać czego (1): [*Chrystus nakarmił chlebem tłuszcze*] Kthore iáko Ewányelistá pífze/ íz były ná puitych mieyfcach/ z dáleká nągładáiác onego Bośtwá iego. *RejPos* 184v.

Zwrot: »z daleka nągłędać« (3): *RejAp* 184; lepiej iefth ábyfmy fię wždy z dáleká nągładáiác bádáli á pytáli o tey głębokości thych táiemnic Páńfkich *RejPos* 149, 184v.

3. Zachodzić, nawiedzać (3) : Revisito, Zás nówiedzam/ nągładam/ dogładam. *Mqcz* 495c.

naględać do czego (2): nálázłoby fię y pośtronnych wiele/ ktorzy pod čás do zborow náfzych nągładáią: ktorzyby nam w tym świádectwo dálí/ iáko o zwierzchności vczymy *CzechEp* 56; Ciż ítárlzi niech znáią káždego ztych ktorzi pod ich zwierzchnością íą: do domow ich przy namniey czterzy kroć przez rok niech nągładáią [*inspiciunto*] *ModrzBaz* 84.

Formacje współrdzenne cf GLEDAĆ.

Cf **NAGLĄDAJĄCY**

LW